

OBSAH

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ	5
ÚVOD	7
1. PŘEDMĚT PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE	9
1.1. PRVNÍ SKUPINA AUTORŮ	10
1.2. DRUHÁ SKUPINA AUTORŮ	15
1.3. TŘETÍ SKUPINA AUTORŮ	20
1.4. ČTVRTÁ SKUPINA AUTORŮ	24
1.5. PÁTÁ SKUPINA AUTORŮ	28
2. VZTAH PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE K PSYCHOLOGICKÝM VĚDÁM A K VĚDÁM PEDAGOGICKÝM	29
2.1. VZTAH PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE K OBECNÉ PSYCHOLOGII	29
2.2. VZTAH PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE K VÝVOJOVÉ PSYCHOLOGII	33
2.3. VZTAH PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE K PEDAGOGICE	36
2.4. UŽŠÍ A ŠIRŠÍ CHÁPÁNÍ PŘEDMĚTU PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE	42
3. POSTAVENÍ PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE V SYSTÉMU PSYCHOLOGICKÝCH VĚD	46
4. SYSTÉM PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE	55
5. VÝZKUMNÉ METODY PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE	62
5.1. OBECNÉ METODOLOGICKÉ OTÁZKY PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE	62
5.2. METODY ZÍSKÁVÁNÍ ÚDAJŮ (VÝZKUMNÉ METODY)	67
5.2.1. Pozorování	67
5.2.2. Experimentální metody v pedagogické psychologii	80
5.2.3. Metoda rozhovoru v pedagogické psychologii	88
5.2.4. Dotazníková metoda	91
5.2.5. Psychologické testy	94
5.2.6. Sociometrické metody v pedagogické psychologii	98
5.2.7. Metoda analýzy produktů činnosti	100

5.3.	METODY ZPRACOVÁNÍ ÚDAJŮ	103
5.3.1.	Kvantitativní metody hodnocení výsledků výzkumu	103
5.3.2.	Kvalitativní zpracování výsledků výzkumu	104
6.	DETERMINACE VÝVOJE A UTVÁŘENÍ PSYCHIKY ČLOVĚKA	105
ÚVOD		105
6.1.	BIOLOGICKÁ DETERMINACE VÝVOJE PSYCHIKY ČLOVĚKA	106
6.2.	DETERMINACE VÝVOJE A UTVÁŘENÍ PSYCHIKY ČLOVĚKA V SOCIÁLNÍM PROSTŘEDÍ	113
6.3.	PSYCHICKÁ REGULACE CHOVÁNÍ	117
6.4.	VÝVOJ A VÝCHOVA	119
6.4.1.	Zrání a učení	119
6.4.2.	Vztah mezi vývojem a výchovou	122
6.4.3.	Psychologické otázky vychovatelnosti	128
6.4.4.	Psychologické základy výchovy	131
6.4.4.1.	<i>Obecná psychologická analýza výchovného působení</i>	131
6.4.4.2.	<i>Psychologické zvláštnosti výchovného působení</i>	134
6.4.4.3.	<i>Pedagogickopsychologické zásady výchovného působení</i>	136
7.	PSYCHOLOGIE UČENÍ	141
7.1.	VŠEOBECNĚ O UČENÍ	141
7.2.	DRUHY UČENÍ	149
7.2.1.	Podmiňování	150
7.2.2.	Perceptuálně motorické učení	153
7.2.3.	Verbální učení	154
7.2.4.	Pojmové učení	176
7.2.5.	Řešení problémů	181
7.3.	PSYCHOLOGICKÉ TEORIE UČENÍ	190
7.3.1.	Starší teorie učení — asocianismus	192
7.3.2.	Teorie vycházející z kognitivních koncepcí	193
7.3.2.1.	<i>Teorie učení vzhledem (postřehem)</i>	194
7.3.2.2.	<i>Tolmanova S-O-R teorie učení</i>	198
7.3.3.	Teorie učení podle klasického podmiňování	201
7.3.3.1.	<i>Teorie I. P. Pavlova</i>	201
7.3.3.2.	<i>Teorie učení podle J. B. Watsona</i>	204
7.3.3.3.	<i>Teorie učení podle E. R. Guthrieho</i>	205
7.3.4.	Teorie, které vycházejí z instrumentálního podmiňování	206
7.3.4.1.	<i>Teorie učení E. L. Thorndika — konekcionismus</i>	206
7.3.4.2.	<i>Teorie učení B. F. Skinnera</i>	211
7.3.4.3.	<i>Názory C. L. Hulla</i>	216
7.3.4.4.	<i>Názory N. E. Millera</i>	218
7.3.4.5.	<i>Názory K. W. Spence</i>	219
7.3.4.6.	<i>Názory O. H. Mowrera</i>	219
7.3.4.7.	<i>Názory W. K. Estes</i>	220
7.3.5.	Novější sovětské koncepce učení	221
7.3.5.1.	<i>Učení jako osvojování pojmů — Menčinská a Bogojavlenskij</i>	222
7.3.5.2.	<i>Učení jako řešení problémů podle S. L. Rubiňštejna</i>	223
7.3.5.3.	<i>Učení jako utváření rozumových operací (Galperin)</i>	231
7.4.	ZÁKONY UČENÍ	242
7.4.1.	Zákon motivace v učení	243

7.4.2.	Zákon zpětné informace v učení	248
7.4.3.	Zákon transferu učení	250
7.4.4.	Zákon opakování v učení	257
7.5.	PODMÍNKY UČENÍ	259
7.5.1.	Podmínky učení souvisící s učícím se jedincem	259
7.5.2.	Podmínky učení souvisící s učitelem	260
7.5.3.	Podmínky učení souvisící s učební látkou	261
7.5.4.	Podmínky souvisící se samotným procesem učení	262
	SEZNAM LITERATURY	277